Sporočilo za javnost Ig, 8. oktober 2026

Na Ljubljanskem barju zaživel projekt ŽivoLjuB: od gnezdilnic za ptice in podhodov za vidro do obnove Ribnikov v dolini Drage

Na Ljubljanskem barju bodo do leta 2029 na skoraj 294 hektarih celovito obnavljali in izboljševali travniške, barjanske in vodne habitate ter življenjske prostore 14 ogroženih rastlinskih in živalskih vrst. Eden največjih posegov projekta ŽivoLjuB bo obnova vodnih objektov v Naravnem rezervatu Ribniki v dolini Drage pri Igu, kjer so se dela že začela. Skupna vrednost projekta znaša 8.839.251,23 evra.

Cilj projekta **ŽivoLjuB – Izboljšanje stanja izbranih vrst in habitatnih tipov na Ljubljanskem barju** je okrepiti značilni mozaik Ljubljanskega barja – vlažne travnike, barja, njive, mejice, jarke in vodne površine, ki so namenjeni varstvu narave in zagotavljanju življenjskega prostora številnim ogroženim vrstam.

»Ljubljansko barje je izjemen preplet življenjskih okolij, vendar so se številni njegovi habitati v zadnjih desetletjih skrčili ali poslabšali. Veseli me, da s kohezijskimi sredstvi v projektu ŽivoLjuB prehajamo od načrtov k obsežnim ukrepom na terenu – od obnove mokrotnih travnikov do vodnih habitatov,« je povedal **Janez Kastelic, direktor Javnega zavoda Krajinski park Ljubljansko barje**, ki vodi projekt. Poudarja, da varstvo narave ni pomembno le zaradi ohranjanja biotske raznovrstnosti, temveč tudi zaradi človeka: *»Le zdravi in odporni ekosistemi lahko dolgoročno zagotavljajo ključne ekosistemske storitve, kot so čista voda, uravnavanje poplav, rodovitnost tal in blaženje podnebnih sprememb.«*

Prvi ukrepi na terenu že dajejo rezultate

»Jedro projekta je obnova življenjskih prostorov – mokrotnih travnikov, barij in vodnih habitatov –, z izboljšanjem njihovega stanja pa dolgoročno pomagamo tudi vrstam, ki so od njih odvisne. Ukrepi bodo zato segali od prilagojene košnje, opuščanja gnojenja, odstranjevanja lesne zarasti in invazivnih tujerodnih rastlin do izboljševanja vodnih razmer in vračanja avtohtonih rastlin. Ob tem bomo izvajali tudi konkretne ukrepe za posamezne ogrožene vrste: za hribskega urha bomo denimo vzpostavljali majhna mrestišča, vidri uredili suhe brežine pod mostovi, za repaljščico pa puščali nepokošene pasove. Na osmih travnikih smo ji že namestili umetne preže, velikemu skoviku pa je na voljo že 55 novih gnezdilnic – v osmih je bila gnezditev že uspešna,« je povedala **Petra Hladnik iz JZ KPLB**.

Vseh 14 ciljnih vrst projekta je ogroženih, pri nekaterih pa je stanje še posebej resno. Med njimi je barjanski okarček, eden najbolj ogroženih dnevnih metuljev v Evropi, katerega življenjski prostor na Ljubljanskem barju se je močno skrčil. Osebke vzgajajo v nadzorovanem okolju in jih doseljujejo v dve obstoječi, med seboj nepovezani lokalni populaciji. V prvem letu projekta so v gojilnici že vzgojili in v naravo izpustili 436 barjanskih okarčkov.

Pri projektu ima pomembno vlogo tudi partner projekta **Društvo za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije (DOPPS)**. *»Travniške ptice so dober pokazatelj stanja krajine. V Evropi se je njihova številčnost v manj kot 50 letih zmanjšala za kar 60 odstotkov,«* je povedal **direktor Tilen Basle**. *»Že nekaj tednov razlike v času košnje, nepokošeni pasovi in dovolj mirna gnezdišča lahko bistveno*

povečajo možnosti za uspešno gnezdenje. Na DOPPS že dolgo upravljamo Naravni rezervat Iški morost, v projektu ŽivoLjuB bomo to delo lahko še nadgradili – ne le z ukrepi za posamezne vrste, kot so kosec, priba, repaljščica, prepelica ali veliki skovik, ampak predvsem z obnovo njihovih življenjskih prostorov. Brez kakovostnih, dovolj velikih in ustrezno upravljanih travnikov dolgoročnega izboljšanja stanja teh vrst ne more biti,« dodaja Basle.

Ribniki v dolini Drage: celovita obnova na občutljivem območju

Posebej zahteven del projekta je obnova Ribnikov v dolini Drage. Če bo na voljo dovolj sredstev, bodo do leta 2029 postopoma obnovili 10 umetnih ribnikov. Ribniki, ki so nastali že v 18. stoletju, so danes naravna vrednota državnega pomena in izjemno bogat življenjski prostor. O tem priča že popis Bioblitz – leta 2017 so strokovnjaki v samo 24 urah našteli 1.588 vrst rastlin, živali in gliv, med njimi 206 vrst z rdečega seznama ogroženih vrst in 144 zavarovanih vrst.

»Ribniki v Dragi so za občino Ig pomemben in prepoznaven prostor, ki je blizu tako domačinom kot obiskovalcem. Obnova je velika, zahtevna in težko pričakovana. Veselimo se tudi obnove Koščeve učne poti ter drugih naravovarstvenih ukrepov, ki jih bodo izvajali v okviru projekta ŽivoLjuB in ohranjali barje kot prostor narave, učenja in doživljanja,« je povedala **Maja Zupančič z Občine Ig**.

Posamezne ribnike bodo postopoma izpraznili, sanirali nasipe ter obnovili vodne objekte. Dela bodo potekala po fazah in največ na dveh ribnikih hkrati, da bo vpliv na naravo čim manjši. Obnova bo zagotovila stabilnejši vodni režim ter boljše življenjske pogoje za dvoživke, močvirsko sklednico in druge vodne organizme ter navadnega koščaka, ki živi v potoku Draščica. V času trajanja gradbenih del bo **gibanje obiskovalcev ob posameznih ribnikih začasno omejeno** glede na potek faze prenove.

Novih 109 hektarjev zemljišč za dolgoročno varstvo narave

Projekt vključuje tudi odkup 109 hektarjev naravovarstveno pomembnih zemljišč. Na skupno 176 hektarih bodo izvedeni ukrepi izboljšanja in obnove, na dodatnih površinah pa ukrepi ohranjanja.

»Ljubljansko barje je edinstven naravni prostor na robu glavnega mesta in je izjemnega pomena za celotno Ljubljansko urbano regijo. Projekt ŽivoLjuB dokazuje, kako lahko z evropskimi in nacionalnimi sredstvi, povezani v odlično partnerstvo, ustvarjamo trajne pozitivne spremembe v prostoru,« je poudarila **mag. Lilijana Madjar, direktorica RRA LUR**.

ŽivoLjuB bo naravo približal tudi obiskovalcem. Obnovljena bo **Koščeva učna pot** v Naravnem rezervatu Iški morost z učno-doživljajskimi tablicami in novo opazovalnico za ptice, **Pot med jelšami** pa bo nadgrajena z novimi interpretacijskimi vsebinami ter podaljšana za 3 kilometre do Vodovodnega mostu čez Ljubljanico.

Skupna vrednost projekta ŽivoLjuB znaša 8,8 milijona evrov. Evropska unija iz Evropskega sklada za regionalni razvoj prispeva 3,5 milijona evrov, Republika Slovenija pa 5,3 milijona evrov.

DODATEK 1 - Ključna sporočila

- ŽivoLjuB je **štiriletni** kohezijski projekt za izboljšanje stanja **štirih habitatnih tipov in 14 ogroženih rastlinskih in živalskih vrst na Ljubljanskem barju**.
- Projekt bo na skoraj **294 hektarih z ukrepi obnove, izboljšanja in ohranjanja habitatov** prispeval k dolgoročnemu izboljšanju stanja narave na območju Natura 2000 Ljubljansko barje.
- **Ukrepi** na terenu vključujejo:
    - odkup naravovarstveno pomembnih zemljišč,
    - prilagojeno košnjo in kmetijska dela, vključno s praho,
    - odstranjevanje lesne zarasti in invazivnih tujerodnih rastlin,
    - opuščanje gnojenja,
    - zasejevanje z avtohtonimi lokalnimi travniškimi mešanicami ter
    - izboljševanje življenjskih prostorov ciljnih vrst.
    - posebni ukrepi so namenjeni tudi ogroženim pticam, metuljem, dvoživkam in drugim vrstam – med drugim z vzpostavljanjem in obnovo njihovih habitatov, gnezdilnicami za velikega skovika ter ex-situ gojenjem barjanskega okarčka.
- Pomemben del projekta je **obnova vodnih habitatov**. Med največjimi posegi je obnova vodnih objektov v Naravnem rezervatu **Ribniki v dolini Drage**, kjer bodo sanirani nasipi in drugi objekti ter izboljšani pogoji za vodne in na vodo vezane vrste.
- Projekt bo **naravo tudi približal obiskovalcem**: **obnovljena bo Koščeva učna pot** v Naravnem rezervatu Iški morost, obstoječa **Pot med jelšami pa bo** podaljšana za 3 kilometre vse do Vodovodnega mostu čez Ljubljanico.
- ŽivoLjuB tako **izboljšuje celoten mozaik travniških, barjanskih in vodnih habitatov Ljubljanskega barja** ter hkrati krepi razumevanje in **pozitiven odnos javnosti** do njihovega ohranjanja.
- Strokovne naravovarstvene ukrepe za ohranjanje vrst in habitatov Ljubljanskega barja v sodelovanju partnerjev Javni zavod Krajinski park Ljubljansko barje (JZ KPLB), Društvo za opazovanje in proučevanje ptic (DOPPS) in Regionalna razvojna agencija Ljubljanske urbane regije (RRA LUR) omogoča podpora evropskih in nacionalnih sredstev.
- Skupna vrednost projekta: **8.839.251,23 EUR**

    - Prispevek EU (Evropski sklad za regionalni razvoj - 40 %): 3.533.029,69 EUR
    - Prispevek Republike Slovenije (60 %): 5.299.544,54 EUR

DODATEK 2 – NEKAJ KONKRETNIH NARAVOVARSTVENIH UKREPOV

- **Priba in "železne košare" za gnezda**: Ker lisice in drugi plenilci močno ogrožajo jajca in mladiče pribe, bodo ornitologi (DOPPS) preko gnezd namestili **posebne zaščitne železne košare**, postavili **električne ograje** in dogajanje ponoči spremljali z**lovskimi kamerami**, na njivah pa izkopali plitve vodne depresije.

- **Repaljščica in umetne preže**: Za to ogroženo ptico bodo vzdolž travnikov puščali **3-metrske nepokošene pasove** ter ročno zabadali **tanke krhlikine palice** kot umetne preže za lov. Palice bodo ravno prav tanke, da omogočajo posedanje repaljščic, večjim pticam plenilkam pa ne nudijo opore.

- **Vidra in suhi podhodi pod mostovi**: Promet je ena največjih groženj vidri. Pod 3 mostovi na Barju bodo zgradili ali montirali **posebne suhe police (betonske, jeklene ali pontonske)**, ki bodo vidri omogočile varen prehod pod cesto.

- **Barjanski okarček in doselitev**: Eden najbolj ogroženih metuljev v Evropi bo deležen ex-situ vzreje v gojilnici na Škofljici. Vzgojene osebke bodo doseljevali v dve obstoječi lokalni populaciji, hkrati pa bodo na **2 hektarjih njiv** vzgajali njegove hranilne rastline in druge značilne rastline travnikov s prevladujočo stožko. V prvem letu projekta so v gojilnici že vzgojili in v naravo izpustili **436 osebkov**.

- **Veliki skovik in lesobetonske hišice**: Ker na Barju primanjkuje starih sadovnjakov z naravnimi dupli, so naši edini selitveni sovi namestili **55 trpežnih lesobetonskih gnezdilnic** z življenjsko dobo nad 15 let, v 8 pa je bilo gnezdenje že uspešno.

- **Strašničin mravljiščar in travniški postavnež**: V lastnem rastlinjaku Krajinskega parka Ljubljansko barje bodo vzgajali sadike **zdravilne strašnice** in **travniške izjevke** ter jih presajali na travnike, gnezda gosenic travniškega postavneža pa bodo na terenu označevali s paličicami, da se jih pri košnji obvozi.

- **Obnova bazičnih nizkih barij in Loeselova grezovka**: Obnova tega habitata, ki vključuje odstranjevanje lesne zarasti, trstičja in invazivk, izboljšanje vodnih razmer in zasejevanje avtohtonih rastlin, bo izboljšala tudi pogoje za uspevanje te drobne orhideje.

- **Ribniki v Dragi & "lovilne jame"**: Na iztokih iz ribnikov bodo uredili lovilne jame za popoln izlov tujerodnih rib (npr. belega amurja in sončnega ostriža), ki uničujejo vodno rastlinje in ogrožajo dvoživke, jezove pa pred bobri zaščitili s pocinkano mrežo. V prvi fazi bodo obnovljeni Veliki ribnik s plitvino, Lovska mlaka ter ribnik Špilgut. Skupno bo postopno prenovljenih 10 od dvanajstih umetnih ribnikov (na skupno 15,9 hektara vodnih površin).

- **Hribski urh in 20 novih vodnih teles:** Za hribskega urha bodo v Naravnem rezervatu Ribniki v dolini Drage ter v Iškem morostu vzpostavljali nova mrestišča. Skupno je predvidena ureditev **20 manjših vodnih teles**, saj se ob vročih in sušnih poletjih obstoječa mrestišča lahko prehitro izsušijo.

Naložbo sofinancirata Evropska unija iz Evropskega sklada za regionalni razvoj in Republika Slovenija. I FEEL SLOVENIA Sofinancira Evropska unija

- **Semena bodo dobila svojo »varnostno kopijo«:** Za dolgoročno ohranjanje rastlinske pestrosti bodo semena značilnih vrst treh habitatnih tipov hranili v ex-situ semenski banki. Predvidenih je **100 nabirkov vsaj 20 vrst bazičnih nizkih barij**, 400 nabirkov vsaj 40 vrst travnikov s prevladujočo stožko ter 400 nabirkov vsaj 50 vrst nižinskih ekstenzivnih travnikov. Pri odstranjevanju invazivnih tujerodnih rastlin projekt med metodami predvideva tudi uničevanje njihovih korenin z električnim tokom.

- Več utrinkov in zanimivosti o posamezni vrsti in habitatu si lahko ogledate na spletni strani https://zivoljub.si.
- Vizualizacija prenove ribnikov v dolini Drage je dostopna na povezavi: https://www.youtube.com/watch?v=6D6_OBmoQNM

Naložbo sofinancirata Evropska unija iz Evropskega sklada za regionalni razvoj in Republika Slovenija.
I FEEL SLOVENIA Sofinancira Evropska unija